

מסורת הש"ס

(א) לקמן נ"ח, (ב) לקמן ק"א, עירובין ג' א, (ג) מנחות לא, (ד) י"ט גורסין נכח, (ה) דף מט"ז, (ו) [שמות לה,] (ז) פ"א כנף, רש"י, (ח) [לקמן ק"א, (ט) מכות,] ושם אימא בחבית, (י) דף מ"א,

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר ר' אבה מתינ' נמי כגון (שקבלה בטרסקל) תח"מ וז"כ ס"א שעקר' בטרסקל: (ב) רש"י ד"ה כמאן דמלי דמי דבר:

מוסף רש"י

נעץ קנה ביה"ר ובראשו טרסקל. סל רחב ד' (שעובין ג' טרסקל חץ עמוק י' ואטו מורדים לו גובה י', שמה קנה עולה לו גובה, והקנה חץ רחב ד' אלא שטו' אחרים במחילת הטרסקל גוד אחיה ומלאו מקפות את הקנה והיו לכו היקף המחילת מן הקרקע ולמעלה לשאיה ראשו רשות היחיד (קטן ק"א), ידו של אדם חשובה לו. לענין הנחת שטח ממקום ארבעה על ארבעה (כתובות ל"א),

תוס' ישנים

א' אמר מר"ש דמעיקרא ס"ד דמתני' איירי למענ' מי ושוילי הנלכח למטה מי ויל"ל גוד אחיה והו' שולי הנלכחה שות הרבים:

מוסף תוספות

א. ותניא לקמן גדר שהוא גבוה עשרה ורוחב ארבעה (וזהו היא רשות היחיד גמורה. רש"י, ב. ולקמן פרק המצניע (צ"ב), למ"ד המציא פירות לרשות הרבים ביד חייב פיך מינה ומשני התם למעלה מג' הכא למטה מג' אלא אם הוציא בידו לה"ד למטה מג' חשיב כמנוח ע"ג קרקע, והא דפטר ליה הכא משום דאגיד די שמה דכיון שלא הניח החפץ לילך עד מקום הילוכו ולנוח אלא רץ אחריו ועכבו הו"א ליה עקירה קמיימא צלא הנחה: **מה לי הטעינו חבירו**. דפטר ליה תנא דמתניתין דקמני או שנתן תלמוד והוליא שניהן פטורין: לא **חומא קינא**. פשט ידו וירדו תלובה דלא עבד מעשה: אלא **אימא קלט**. השתא סלקא דעתך כשהיה הקילות יורד הכה צידו אחת וקבלו צבצרתה דעבד ליה עקירה: קורא

רב נסים גאון

אמר ר' אבהו כגון ששילשל בידו למטה מג' וקיבלה. ועיקר דבריהן במשנה אבל בתוספתא במסכת כלאים ועירובין וסוכה אמרו כל פחות מג' כלבוד דמי, ואם היתה ידו של עני סמוכה לארץ הפחות מג' לדבריו ר' אבהו והניח בעל הבית בחובה הרי אלו כאילו הניח בארץ ובמקום שיש בו ד' [ו]חייב. וכבר אמרנו בברכות בפרק ג' (דף כה) כל פחות מג' כלבוד דמי, והלכתא גמירי לה כמו שאמרו בפרק הורק (דף צו), ואמרו עוד בעירובין ובסוכה לגוד כלבודו ולדורון עקומה.

מקורה. שיש לה גג: **כמאן דמלי** (ט). דבר סמוס מכל ד' הו' כמלא חפלים עד גגו דאין אוריו חשיב אוריר הלכך כל המרק למוכו הו' כמנוח: **הסינה רה"י**. דבע"ה אלא רשות הרבים דעני מי מוקמת ליה במקורה: **לדגלי מדבר**. וכל מלאכות דצבצת ממשכן גמרי לקמן(ס מדרסמכה פרשת שבת לפרשת משכן צויהלג): **הא מני**. דלא בעי מקום ד' אחרים היא: **עמד במקומו**. זרק חפץ וקבלו אחר עמד המקבל במקומו וקבל: **חייב**. הורק דאיהו עבד עקירה והנחה: **עקר**. המקבל ממקומו ורץ לקראת החפץ וקבלו: **פטור**. הורק דלא איתעביד הנחה מכחו: **דפשיט כניפיה**.⁽¹⁾ פרס כגדו דהו' ד': **טרסקל**. סל: **רשות היחיד הוא**. ואמאי מחייב משום הולאה: **לימא**. מתניתין דלא חשיב ליה רה"י דלא כרבי יוסי כרבי יהודה: **וורק**. מרשות הרבים: **וגח על גביו חייב**. דלע"ג דלמטה לא הו' קנה רחב ד' הואיל וצראשו ארבעה אמרינן(י) גוד אחיה מחילה והו' רה"י גמור: **למעלה מ'**. הו' רה"י הואיל ורחב ד': **שגשג**. השפיל כמו (י) היה כקרקע: **והא עומד קמני**. העני עומד בחוץ והא יושב הוא: **צנוחה**. כופף עלמו: **ואיציעים אימא**. צעומד כגומא וידו סמוכה לשפתה: **איכפל**

חפץ וקבלו אחר עמד המקבל במקומו

וקבל: חייב הורק דאיהו עבד עקירה

והנחה: עקר. המקבל ממקומו ורץ

לקראת החפץ וקבלו: פטור. הורק

דלא איתעביד הנחה מכחו: דפשיט

כניפיה.⁽¹⁾ פרס כגדו דהו' ד': טרסקל.

סל: רשות היחיד הוא. ואמאי מחייב

משום הולאה: לימא. מתניתין דלא

חשיב ליה רה"י דלא כרבי יוסי כרבי

יהודה: וורק. מרשות הרבים: וגח

על גביו חייב. דלמטה לא הו' קנה

רחב ד' הואיל וצראשו ארבעה

אמרינן(י) גוד אחיה מחילה והו' רה"י

גמור: למעלה מ'. הו' רה"י הואיל

ורחב ד': שגשג. השפיל כמו (י) היה

כקרקע: והא עומד קמני. העני

עומד בחוץ והא יושב הוא: צנוחה.

כופף עלמו: ואיציעים אימא. צעומד

כגומא וידו סמוכה לשפתה: איכפל

חפץ וקבלו אחר עמד המקבל במקומו

וקבל: חייב הורק דאיהו עבד עקירה

והנחה: עקר. המקבל ממקומו ורץ

לקראת החפץ וקבלו: פטור. הורק

דלא איתעביד הנחה מכחו: דפשיט

כניפיה.⁽¹⁾ פרס כגדו דהו' ד': טרסקל.

סל: רשות היחיד הוא. ואמאי מחייב

משום הולאה: לימא. מתניתין דלא

חשיב ליה רה"י דלא כרבי יוסי כרבי

יהודה: וורק. מרשות הרבים: וגח

על גביו חייב. דלמטה לא הו' קנה

רחב ד' הואיל וצראשו ארבעה

אמרינן(י) גוד אחיה מחילה והו' רה"י

גמור: למעלה מ'. הו' רה"י הואיל

ורחב ד': שגשג. השפיל כמו (י) היה

כקרקע: והא עומד קמני. העני

עומד בחוץ והא יושב הוא: צנוחה.

כופף עלמו: ואיציעים אימא. צעומד

כגומא וידו סמוכה לשפתה: איכפל

חפץ וקבלו אחר עמד המקבל במקומו

וקבל: חייב הורק דאיהו עבד עקירה

והנחה: עקר. המקבל ממקומו ורץ

לקראת החפץ וקבלו: פטור. הורק

דלא איתעביד הנחה מכחו: דפשיט

כניפיה.⁽¹⁾ פרס כגדו דהו' ד': טרסקל.

סל: רשות היחיד הוא. ואמאי מחייב

משום הולאה: לימא. מתניתין דלא

חשיב ליה רה"י דלא כרבי יוסי כרבי

יהודה: וורק. מרשות הרבים: וגח

על גביו חייב. דלמטה לא הו' קנה

רחב ד' הואיל וצראשו ארבעה

אמרינן(י) גוד אחיה מחילה והו' רה"י

גמור: למעלה מ'. הו' רה"י הואיל

ורחב ד': שגשג. השפיל כמו (י) היה

כקרקע: והא עומד קמני. העני

עומד בחוץ והא יושב הוא: צנוחה.

כופף עלמו: ואיציעים אימא. צעומד

כגומא וידו סמוכה לשפתה: איכפל

חפץ וקבלו אחר עמד המקבל במקומו

וקבל: חייב הורק דאיהו עבד עקירה

והנחה: עקר. המקבל ממקומו ורץ

לקראת החפץ וקבלו: פטור. הורק

דלא איתעביד הנחה מכחו: דפשיט

כניפיה.⁽¹⁾ פרס כגדו דהו' ד': טרסקל.

סל: רשות היחיד הוא. ואמאי מחייב

משום הולאה: לימא. מתניתין דלא

חשיב ליה רה"י דלא כרבי יוסי כרבי

יהודה: וורק. מרשות הרבים: וגח

על גביו חייב. דלמטה לא הו' קנה

רחב ד' הואיל וצראשו ארבעה

אמרינן(י) גוד אחיה מחילה והו' רה"י

גמור: למעלה מ'. הו' רה"י הואיל

ורחב ד': שגשג. השפיל כמו (י) היה

כקרקע: והא עומד קמני. העני

עומד בחוץ והא יושב הוא: צנוחה.

כופף עלמו: ואיציעים אימא. צעומד

כגומא וידו סמוכה לשפתה: איכפל

חפץ וקבלו אחר עמד המקבל במקומו

וקבל: חייב הורק דאיהו עבד עקירה

והנחה: עקר. המקבל ממקומו ורץ

לקראת החפץ וקבלו: פטור. הורק

דלא איתעביד הנחה מכחו: דפשיט

כניפיה.⁽¹⁾ פרס כגדו דהו' ד': טרסקל.

סל: רשות היחיד הוא. ואמאי מחייב

משום הולאה: לימא. מתניתין דלא

חשיב ליה רה"י דלא כרבי יוסי כרבי

יהודה: וורק. מרשות הרבים: וגח

על גביו חייב. דלמטה לא הו' קנה

יציאות השבת פרק ראשון שבת

ה. לא מחייב ר' אלא ברשות היחיד מקורה.

לא מחייב ר' אלא ברשות היחיד מקורה. נראה לרש"א דמשמע ליה מדלא נקט מרשות היחיד לרה"י ורשות הרבים צלמנע כמו צפלוגמא דר"ע ורצנן וההיא דגיטין פ' הורק (ד' עט.) ושם) גבי הימה עומדת על ראש הגג וחרקו לה כו' וקאמר כמאן כרבי דלאמר קלוטה כמי שהונחה דמיא לא סברי דרב ושמואל דהכא דלאמרי דלא חייב ר' אלא צרשות היחיד מקורה ולדידהו ר'יך לשנויי דהתם משום אינטורי כדמשני התם אליצא דרצנן אפילו תימא רצנן כי פליגי רצנן לענין שבת אכל הכא משום אינטורי כו':

אמאי חייב מרה"י לרה"י קא מפיק. ואפילו משום מושטע וצדיטא אחת לא מחייב ¹לפי הירושלמי דמנריך שיקבולו שני מידו: **כאן למשה מ'**. וא"ת נהי דרשות היחיד לא הו' ר"ה נמי לא הו' אלא ככרמלית כמו עמוד גבוה ששלה ורחב ד' ואמאי חייב ויש לומר דאין כרמלית צכליס כמו שפירש רש"י לקמן ² גבי הימה קופתו מונחת כו' קשה לר"י מה עלה על דעתו של המקשן דע"כ ידע דמתניתין מיירי למטה מ'י צלא פירכא דר' יוסי כר' יהודה (א) דכל למעלה מ'י הו' מקום פטור ולא מחייב לכ"ע וא"כ מאי פריך מרבי יוסי כרבי יהודה הא מילתא דפשיטא היא דלמטה מ'י לא הו' רה"י דהא תנן לקמן כהורק (לקמן ד' טז.) חולית הצור והסלע שהם גבוהים י' ורחבים ד' הנוטל מהן והנוטן על גבן חייב פחות מכן פטור³ ופשיטא דרבי יוסי כרבי יהודה לא איירי אלא למעלה מ'י:

כגון שש"ש"ל ידו למטה מג' וקב"ה. וקסבר רבי אבהו דלאגד יד שמה אגד דאי לא הו' שמה אגד מאי אכירא דנטל עני ממוכה אפילו תנן דעה"צ לתוכה יהא חייב העני כשהוליא כיון דיד העני מיירי נמי דהו' למטה מג' דמסתמא יד דעה"צ ויד עני איירי דענין אחד דהא כי נטל מתוך ידו של דעה"צ דהו' למטה מג' הו"א יד עני נמי למטה מג' וצבחה גוונא אפילו תנן דעה"צ לתוך יד העני יהא חייב⁴: **בגומא**. לריך לפרש כגומא שהיא רשות הרבים כגון צרבים משתמשים בה למ"ד תשמיש על ידי הדחק שמה ששמים (לקמן ד' טז.) או דענין שמהלכים שם צרבים אצל גומא שהימה כרמלית או מקום פטור כיון שגופו שם ידו שהיא פשוטה לרשות הרבים לא הו"א כרה"ר דצמר גופו גריר אע"פ שהיא למטה מג' כיון דקצר אגד יד שמה אגד כדפי':

ה"מ היבא דאחשבא ל"דיה. וא"ת ולימא רך ולא היהא ללעיל וי"ל דה"א דוקא לענין הנחה חשובה כד' על ד' אצל לגבי עקירה לא:

כשני בני אדם דמי ופטור. פי' כי היכי דשני בני אדם כשני פטור הראשון משום דלא עבד כלל הנחה⁵ הי"נ כיון שחטפו מהילוכו ולא הניח החפץ ללכת עד מקום הילוכו לא הו"א הנחה דלא נח מנח הורק או דילמא כאלם אחד דמי וכיון דעביד עקירה והנחה היה

עין משפט ונר מצוה

י א מיי פ"ג מ"ג מ"ג שבת הלכות צ:

יא ב ג ד מיי שם הלכה טו:

גליון הש"ס

גמ' ביחא כמאן דפליא כו'. עירובין ד' טו ע"צ: שם אמר רבא איכפל תנא לאשפתין וכו'. ופוסט עו ע"א. וק"ל דלילמא מש"ה נקט ידו דלויי' ע"כ בלמטה ומנחת מזה דלאגד יד שמה אגד: תוס' ד"ה אמאי חייב וכו' לפי הירושלמי וכו'. הובא לעיל ג ע"א תוס' ד"ה צעטתה:

רבינו חננאל

ואוקמא ר' זירא כאחרית, דהניא אחרים אוקמיה עמד במקום וקיבל אפילו כירו חייב. ש"מ לאבעי מקום ד'. ודחתין כגון שפישט כנפיה וקיבלה. דאית בכנפיה מקום ד'. ואמרין מתני' נמי כגון שקיבלה בטרסקל שבידו שיש בו ד' פי' טרסקל. טאבק. איני והא קי"ל דטרסקל ברשות הרבים רה"י היא, ניטא דלא כר' יוסי בר' יהודה. אפילו תימא ר' יוסי בר' יהודה היא מתניתין, והתם דתני נעץ קנה ברה"י והניח בראשו טרסקל [וזהו] מרה"י וגח על גביו חייב כשהיה טרסקל זה נתון למעלה מ', שאין רה"ר למעלה מ', מתני' בטרסקל שבידו למטה מ'. ודחי' לה ר' אבהו להא, ואוקמא פחות מג' כלבוד דמי, וכאלו בקרקע הניח, והאי העני עומד בשוטה כדכתיב והולכו אליך שוותה, והוא פי' כפוף כדכתיב הלכתי כאנפון ראשו. פי' בגומא, בור כדכתיב חופר גומא, גומץ וגומא הכל אחד הוא. ננס, קצור וקובטו. ונדרחו אלו כולם, ואוקמא רבא הכי ואמר האי [תנא] סבר ידו של אדם חשובה לו כד' על ד'. וכן אי"ר יוחנן וזק והלכה ונתה בתוך ידו של חבירו חייב. וא"ר יוחנן עמד במקומו וקיבל, כגון שורק לחבירו (כבו) [יברך] מה חייב בזה שנעשית מושבחו. בעקר ממקומו אחרי שורק שקיבלה, פטור הורק שהרי לא נצטרפה כוונתו לקבל באותו מקום, ממילא באה לידו. בעי ר' יוחנן וזק ונעקר הוא ממקומו וקיבל מהו, שנמצא הוא שורק הוא עצמו שקיבל, שני כוחותיו הללו. שורק ושנעקר וקיבל כשני בני אדם דמו וחייב, או דילמא אפילו הכי אדם אחד הוא, לא נעקר ממקום [זה] והונח במקום אחר, אלא מקום העקירה הוא מקום הנחה, כי שניהם כאדם אחד הן, ועלתה בחיקו. הא דא' משום ר' יוחנן הכניס ידו לחצר חבירו וקיבל מי גשמים והוציאן חייב, אתנין לאוקומה כגון שקלט מי גשמים הללו ולא כששון יורדין אלא מעל גבי הכותל, משופע דנחו ע"ג הכותל, כגון דא' כסוף עירובין בהא דתנן

^[1] פי' כי

^[2] פי' כי

^[3] פי' כי

^[4] פי' כי

^[5] פי' כי